

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHISI FAOLIYATIDA O'Z-O'ZINI IJODIY RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Shodmonova Abera Shodievna

*Toshkent shahar UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGIES Pedagogika kafedrasi
katta o'qituvchisi*

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich sinif o'quvchisi faoliyatida o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari xesusida fikr boradi. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish - bu pedagogik va psixologik xususiyatlarni diqqat bilan uyg'unlashtirishni talab qiladigan dinamik jarayon. Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'qituvchilar o'quvchilarga o'z-o'zini ijodiy rivojlanish jarayonida faol ishtirok etadigan, pirovardida shaxsiy va akademik muvaffaqiyatga olib keladigan uluksiz o'zini o'zi boshqaradigan o'quvchilar bo'lish imkoniyatini berishi lozim.

Kalit so'zlar: ijodiy tafakkur; tafakkur; ijodkorlik, shaxs, yosh, ontogenetik qarama-qarshiliklar, jarayon, o'quv faoliyati, boshlang'ich maktab yoshi, o'smirlik.

ПЕДАГОГИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ САМОТВОРЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Шодмонова Абера Шодиевна

*Старший преподаватель кафедры педагогики Ташкентского
UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGIES*

Аннотация. В статье рассматриваются педагогические и психологические особенности творческого саморазвития в деятельности учащихся младших классов. Творческое саморазвитие – динамичный процесс, требующий тщательного сочетания педагогических и психологических особенностей. В начальном образовании учителя должны дать учащимся возможность стать самостоятельными учениками, которые активно участвуют в творческом саморазвитии, что в конечном итоге приводит к личному и академическому успеху.

Ключевые слова: творческое мышление, мышление, творчество, личность, возраст, онтогенетические противоречия, процесс, учебная деятельность, младший школьный возраст, подростковый возраст.

PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF SELF-CREATIVE DEVELOPMENT IN THE ACTIVITIES OF ELEMENTARY SCHOOL PUPILS

Shodmonova Abera Shodievna

*Senior teacher of the Department of Pedagogy of Tashkent University of Science and
Technology*

Abstract. The article discusses the pedagogical and psychological features of creative self-development in the activities of elementary school pupils. Creative self-development is a dynamic process that requires a careful combination of pedagogical and psychological features. In elementary education, teachers should empower pupils to become highly self-directed learners who actively participate in creative self-development that ultimately leads to personal and academic success.

Key words: creative thinking, thinking, creativity, personality, age, ontogenetic contradictions, process, educational activity, primary school age, adolescence.

Kirish. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda o'z-o'zini rivojlantirish deganda o'sib borayotgan insonga tabiiy va ijtimoiy muhitning ta'siri (ta'siri), madaniyatni keyingi avlodga o'tkazish ma'nosida tushuniladi, ya'ni bilim, ko'nikma, ko'nikma, qadriyatlarga ega. muayyan madaniy birlikda (xalq, jamiyat, ijtimoiy qatlam) rivojlangan.

O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish jarayoni ko'p qirrali va dinamik jarayon bo'lib, unda odamlar o'zlarining kognitiv, hissiy va ijtimoiy qobiliyatlarini oshirishga kirishadilar. Bu jarayon faol ishtirok etish, muammolarni hal qilish, o'ziga xos iste'dod va qobiliyatlarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Ta'lim va pedagogika haqida gap ketganda, o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishni rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega, chunki u odamlarga butun umr davomida o'rganuvchilar va moslashuvchan muammolarni hal qilish imkoniyatini beradi. Ushbu maqolada biz harakatda o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishni ta'minlaydigan pedagogik-psixologik xususiyatlarni ko'rib chiqamiz.

Ijodiy o'z-o'zini rivojlantirish - bu shaxsiy o'sish va o'zini o'zi takomillashtirish jarayoni bo'lib, u o'z ijodiy qobiliyatlarini, o'zini namoyon qilish va innovatsion fikrlashni rivojlantirishga alohida

e'tibor beradi. Bu sizning ijodiy qobiliyatlaringizni rivojlantirish va kengaytirish, tasavvuringizni rivojlantirish va ijodkorlikdan shaxsiy o'sish va amalga oshirish vositasi sifatida foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu erda ijodiy o'z-o'zini rivojlantirish uchun ba'zi asosiy tamoyillar va strategiyalar:

O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish o'z-o'zini amalga oshirish g'oyasiga asoslanadi, bu tushuncha Avraam Maslou tomonidan ommalashtirilgan. Bu ichki motivatsiya va shaxsiy o'sishga bo'lgan ishtiyoq bilan boshqariladigan o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishni talab qiladi. Ta'lim kontekstida o'z-o'zini ijodiy rivojlantirish quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

Ichki motivatsiya. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish, agar u ichki motivatsiya bilan boshqarilsa, eng samarali hisoblanadi. O'quvchilarda mavzuga chinakam qiziqish bo'lsa yoki o'zini yaxshilashga shaxsiy xohish bo'lsa, o'z-o'zini boshqarish bilan shug'ullanish ehtimoli ko'proq.

Avtonomiya. O'quvchilar nimani va qanday o'rganishlari haqida tanlash huquqiga ega bo'lishi kerak. Avtonomiya o'z ta'lim yo'lini egalik qilish va nazorat qilish tuyg'usini rivojlantiradi.

O'z-o'zini tartibga solish. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish kuchli o'zini o'zi boshqarish qobiliyatlarini talab qiladi. O'quvchilar maqsadlar qo'yishlari, o'rganish yo'llarini rejalashtirishlari va ularning taraqqiyotini kuzatishlari kerak. Ushbu o'z-o'zini tartibga solish butun umr davomida o'rganish uchun zarur bo'lgan metakognitiv qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Izlanish va tajriba. O'z-o'zidan ijodiy rivojlanish kashfiyot va tajriba orqali rivojlanadi. O'quvchilar yangi g'oyalarni sinab ko'rish, xato qilish va tajribalarini o'rganish uchun imkoniyatlarga muhtoj. Kerol Dvek ta'riflaganidek, o'sish tafakkuri bu jarayonda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Inson taraqqiyoti murakkab dialektik jarayondir. Rivojlanishning turli yosh bosqichlarida o'ziga xos sifat xususiyatlariga ega.

Kichik maktab o'quvchisining yosh xususiyatlari quyidagilar bilan belgilanadi: bolaning oiladagi va maktabdagi mavqeining o'zgarishi, ta'lim va tarbiya shakllarining o'zgarishi, uning faoliyatining yangi turlari va nihoyat, tananing etukligining ba'zi xususiyatlari; ya'ni yosh biologik emas, balki ijtimoiy kategoriyadir.

Kichik maktab yoshi (7 yoshdan 11 yoshgacha) boshlang'ich maktab ta'limi yillariga to'g'ri keladi va bolaning jismoniy va aqliy kuchini rivojlantirish uchun qulaydir. Bu yosh tasavvur funktsiyalarining faollashishi bilan tavsiflanadi, birinchi navbatda qayta yaratish, keyin esa ijodiy. Kichik maktab o'quvchisi, K. D. Ushinskiyning so'zlariga ko'ra, «tovushlar, ranglar, shakllar haqida o'ylaydi». dan: 4, p. 15].

Birinchi sinf o'quvchilari maktabga kirishda boshdan kechiradigan asosiy narsa bu maktab hayotiga, ularning maktab ishlariga qiziqishning ortishi. Bolaning aqliy harakatga tayyorligini qo'llab-quvvatlash va uning faol kognitiv faoliyat qobiliyatini, tinglash, fikr yuritish va o'qituvchining savollariga javob berish qobiliyatini rivojlantirish muhimdir. Maktabning birinchi yilidayoq kichik yoshdagi maktab o'quvchilarining kognitiv faoliyati tabiatida, muloqot va xatti-harakatlarda sezilarli o'zgarishlar ro'y beradi.

Maktabga kirgandan so'ng bolaning ijtimoiy mavqeining keskin o'zgarishi uning yangi majburiyatlarga (o'qish, ijtimoiy foydali ish), yangi munosabatlarga (o'qituvchi, do'stlar bilan) va yangi huquqlarga (hurmat qilish huquqi) ega bo'lishida ifodalanadi. uning ijtimoiy vazifalari va tarbiyaviy vazifalari). Bu davrda bolaning ichki mavqei mustaqillik, biznesga jiddiy munosabatda bo'lish va o'z-o'zini qadrlashning alohida tuyg'usida namoyon bo'ladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchisi odatda dunyoga kognitiv munosabat bilan ajralib turadi. Bunday qiziquvchan yo'nalish ob'ektiv maqsadga ega. Har bir narsaga qiziqish bolaning hayotiy tajribasini kengaytiradi, uni turli xil faoliyat turlari bilan tanishtiradi va uning turli qobiliyatlarini faollashtiradi.

Kichik maktab o'quvchisi quyidagilar bilan tavsiflanadi: qidiruv faolligi, yuqori sezuvchanlik, qo'zg'atuvchining yangiligiga, vaziyatga sezgirlik, oddiy narsada yangi narsani kashf qilish, o'rganilayotgan yangi narsaga (predmet, sifat) nisbatan yuqori selektivlik. Kichik o'quvchi uchun taklif qilingan va mustaqil ravishda ko'rilgan muammolarni hal qilish ko'pincha o'ziga xoslikning namoyon bo'lishi bilan birga keladi. Bu o'xshashlik, o'ziga xoslik va g'ayrioddilik darajasini ifodalovchi ijodkorlikning yana bir muhim tarkibiy qismidir.

Kichik maktab o'quvchisining ijodiy o'zini-o'zi rivojlantirish jarayonining o'ziga xosligi o'quvchi rivojlanishining butun holati bilan belgilanadi: maktab va o'qituvchi tomonidan tashkil etilgan jamoadagi hayot kichik maktab o'quvchisida murakkab ijtimoiy tuyg'ularning rivojlanishiga olib keladi. eng muhimlarini amaliy o'zlashtirish

ijtimoiy xulq-atvor shakllari va qoidalari. Maktabda bilimlarni tizimli egallashga o'tish boshlang'ich sinf o'quvchisining shaxsini shakllantiradigan, uning ijodiy va kognitiv jarayonlarini bosqichma-bosqich tiklaydigan asosiy haqiqatdir.

Boshlang'ich maktab yoshida tasavvurni alohida rivojlantirish kerak. Bu davrda xayol ayniqsa jadal rivojlanadi va agar kichik maktab o'quvchisining tasavvuri aniq rivojlanmagan bo'lsa, keyinchalik bu funktsiyaning tez pasayishi sodir bo'ladi. Shaxsning xayolparastlik qobiliyatining pasayishi bilan birga, shaxs kambag'allashadi, ijodiy fikrlash imkoniyatlari pasayadi, san'atga, fanga va hokazolarga qiziqish yo'qoladi.

L. S. Vygotskiyning fikriga ko'ra, tasavvur bolaning quyidagi faoliyatini ta'minlaydi:

- imidjni, faoliyatining yakuniy natijasini yaratish;
- noaniq vaziyatlarda xatti-harakatlar dasturini yaratish, faoliyat o'rnini bosuvchi tasvirlarni yaratish;

- tasvirlangan ob'ektlarning tasvirlarini yaratish [1, p. 91].

Ijodkorlikni belgilovchi olimlar pozitsiyasiga amal qilish

Rivojlanishi kichik maktab o'quvchilariga ijodiy faoliyatni o'rgatish natijasi bo'lgan mustaqil omil sifatida biz kichik maktab o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarining quyidagi tarkibiy qismlarini ajratib ko'rsatishimiz mumkin, masalan:

- ijodiy fikrlash;
- ijodiy tasavvur;
- ijodiy faoliyatni tashkil etish usullarini qo'llash.

Mahalliy psixologlar va o'qituvchilar (L. I. Aydarova, L. S.

Vygotskiy, L.V.Zankov, V.V.Davydov, D.B.Elkonin va boshqalar) kichik maktab o'quvchisining ijodiy tafakkurini, uning kognitiv faolligini shakllantirish, ijodiy qidiruv faoliyatining sub'ektiv tajribasini to'plash uchun o'quv faoliyatining muhimligini ta'kidlaydilar [3].

Hozirgi vaqtda bolalarning yoshga bog'liq qobiliyatlari haqidagi an'anaviy tarzda o'rnatilgan g'oyalar qayta ko'rib chiqilmoqda. Xususan, boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning asosiy xususiyatlarining xususiyatlari 15-20 yil oldin berilganlardan sezilarli darajada farq qiladi. Boshlang'ich sinflarda ta'limning tabiati sezilarli darajada o'zgarishi bilanoq, eng kichik maktab o'quvchisi ilgari o'ylanganidan ancha yuqori darajadagi mavhum fikrlash qobiliyatiga ega ekanligi ma'lum bo'ldi.

Yosh xususiyatlarini qayta ko'rib chiqish, ayniqsa so'nggi yillarda, akseleratsiya (lotincha - «tezlashtirish») - bolalar va maktab o'quvchilarining jismoniy va aqliy rivojlanishining progressiv tezlashishi bilan bog'liq. Ular tezroq o'sadi va rivojlanadi va bir necha kishiga qaraganda aqliy va intellektual rivojlanishning yuqori darajasiga erishadi

o'n yillar oldin. Bularning barchasi yosh xususiyatlarining xususiyatlarini, ba'zi tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, shartli, moslashuvchan va dinamik qiladi.

Maktab o'quvchisining shaxsiy o'zini-o'zi rivojlantirishi haqida gapirganda, biz yagona ta'lim makonida u bilan birga rivojlanadigan o'qituvchining pozitsiyasining muhimligini alohida ta'kidlashimiz kerak.

Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarining o'quv va kognitiv faoliyatini kattalar tomonidan tashkil etish asosan ularning kuzatuvchanligi, e'tibori va mustaqilligini rivojlantirishga qaratilgan. O'qituvchining vizual va obrazli xotiraga tayanishi ko'p detallarga ega bo'lgan aniq ob'ektlarni osongina eslab qolish imkonini beradi. Aniq va mavhum materialning uyg'unligi ularning nazariy tafakkurini bosqichma-bosqich rag'batlantirish va rivojlantirish imkonini beradi.

L.V.Zankov, D.B.Elkonin, V.V.Davidovlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, o'quv materialining mazmunini maqsadli tanlash, empirik va nazariy materialning optimal kombinatsiyasi, juda tez sur'atda va ancha yuqori qiyinchilik darajasida o'rganish mos keladi, ammo bolalarning real imkoniyatlari, ularning bilim va ko'nikmalarini shakllantirish jarayonida ularning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlarni yaratishga imkon beradi. [34].

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, shuni ta'kidlash kerakki, boshlang'ich maktab o'quvchilari bilan o'quv-tarbiyaviy ishlarda yosh xususiyatlarini hisobga olish kerak va bu o'quvchilarning xususiyatlari, talablari va imkoniyatlariga mos keladigan pedagogik shakllar, usullar va vositalardan foydalanishni anglatadi. alohida yosh. Ta'lim olayotganlarning individual xususiyatlarini hisobga olish va bu xususiyatlarga muvofiq individual yondashuvni qo'llash kerak.

Ijodiy o'z-o'zini rivojlantirishni pedagogik qo'llab-quvvatlashning vazifasi boshlang'ich maktab o'quvchisida, bir tomondan, ma'lum bir yosh bosqichida rivojlanishning yuqori darajasini tavsiflovchi ruhiy xususiyatlar, xususiyatlar va fazilatlarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat. boshqa tomondan, keyingi yosh bosqichiga, aqliy va intellektual rivojlanishning yuqori darajasiga tabiiy o'tishni tayyorlang.

Kichik maktab o'quvchilarining ijodiy o'zini-o'zi rivojlanishini pedagogik qo'llab-quvvatlash quyidagi postulatlariga asoslanishi kerak:

- shaxs aylanmaydi, lekin dastlab kognitiv va ijodiy faoliyatning sub'ekti bo'ladi, shuning uchun sub'ektiv faoliyat tajribasining faol tashuvchisi sifatida o'quvchining individualligi, o'ziga xosligi va o'ziga xosligi ustuvorligi;

- o'quv jarayonini loyihalash va amalga oshirishda har bir o'quvchining sub'ektiv tajribasini aniqlash, o'quv va ijodiy faoliyatning paydo bo'lgan usullarini qayd etish kerak;

- o'qituvchi va talaba o'rtasida tajriba almashishga qaratilgan hamkorlik maxsus tashkil etilgan holda amalga oshiriladi

ishtirokchilarning birgalikdagi faoliyati va bolaning ijodiy o'sishiga olib keladi.

Pedagogik-psixologik xususiyatlar

Keling, o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishga yordam beradigan pedagogik-psixologik xususiyatlarni ko'rib chiqaylik:

Psixologiyada rivojlanishning dualizmi haqidagi umume'tirof etilgan tamoyilga amal qilib, ijodiy fikrlashga ta'sir etuvchi psixologik-pedagogik omillarni qarama-qarshiliklar ko'rinishida tasavvur qilaylik, ular bir tomonning foydasiga emas, balki uchinchi sintetik variantga erishish nuqtai nazaridan hal qilinadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodkorlikning rivojlanishini belgilab beruvchi psixologik-pedagogik qarama-qarshiliklar tizimining birinchi elementi ko'nikma va bilim sohalari (reproduktiv tajriba) va ijodkorlikning o'zi o'rtasidagi munosabatlardir. Bu munosabatlar shundan iboratki, idrok doirasi ijodiy soha hisobiga doimiy ravishda kengayib boradi va rivojlanish bilan ijodiy tajriba doirasidan material tortib oladi.

Ijodkorlikning turli xil ta'riflari mavjud bo'lsa-da, ikkita element ijodkorlikni tavsiflash uchun kalit sifatida doimiy ravishda ta'kidlanadi: o'ziga xoslik (yangilik sifatida ham ta'riflanadi) va foydalilik. Shaxs (shaxslar), jarayon (jismoniy yoki aqliy faoliyat), mahsulot (natija/kontseptsiya) va matbuot (atrof-muhit/atrof) - bu to'rt qismli kontseptual asos ijodkorlikning joylashuvi va dinamik tabiatini tushunishda ta'sir ko'rsatadi.

Ijodkorlik g'oya, yechim, dizayn jarayoni yoki kontseptsiya sifatida mavhum bo'lib qolishi mumkin (Karwowski va boshqalar 2022); yoki mahsulot sifatida namoyon bo'lishi mumkin (Plucker va boshqalar, 2004; Rhodes, 1961). Shunday qilib, ijodkorlikning amaliy ta'rifini aniqlaganimizdan so'ng, qiziquvchanlikni aniqlaymiz.

Qiziquvchanlik - shaxsga atrof-muhit stimullari katta ta'sir ko'rsatadi va shuning uchun hatto qiziqishni qayta-qayta boshdan kechirishga moyillik yoki qat'iylik (xislat-qiziqish) bo'lganlar faqat ma'lum kontekstlarda qiziquvchanlik «holatini» boshdan kechirishi mumkin. Shuningdek, shaxsning qiziqishi vaqt o'tishi bilan o'zgarishi mumkin

Qiziquvchanlik faol xatti-harakatlar bilan bog'liq. Qiziquvchanlik shaxsni doimiy ma'lumot qidirish xatti-harakati bilan shug'ullanishga undaydi. Bu axborot izlash xulq-atvoridir. Xulosa o'rnida aytish joizki, qiziqish - bilimdagi bo'shliqni to'ldirishga bo'lgan kuchli istak va ular bilan bog'liq bo'lgan ma'lumotni qidirish xatti-harakatlarini anglatadi.

Ta'lim jarayonida ijodkorlik va qiziqishni rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, o'qituvchilar uchun har bir o'quvchi o'zlarining kundalik amaliyotlarida ushbu ko'nikmalarni rivojlantirishga qanday yordam berishlari mumkinligi haqida amaliy va foydalanish mumkin bo'lgan metodik tavsiyalarga ehtiyoj sezadi.

Quyida o'qituvchilar uchun o'quvchilarda ijodkorlik va qiziqishni rivojlantirish uchun umumiy tavsiyalar va strategiyalar ishlab chiqishga harakat qildik.

1. Ijobiy ta'lim muhitini yarating:

- O'quvchilar o'zlarini xavfsiz his qilishlari va tavakkal qilishlari mumkin bo'lgan sinf muhitini yaratish.

- Erkin muloqotni va turli g'oyalar va fikrlarni hurmat qilishni rag'batlantirish.

2. Tanqidiy fikrlashni rag'batlantirish:

- O'quvchilardan tanqidiy fikr yuritishni va muammolarni hal qilishni talab qiladigan ochiq savollarni ishlab chiqish.

- O'quvchilarni faktlarni eslab qolishdan ko'ra, ma'lumotni tahlil qilish va baholashga undash.

3. Hamkorlikni rivojlantirish:

- Guruh loyihalari va munozaralarni jamoaviy ish va turli istiqbollarni rivojlantirish uchun rag'batlantirish.

- Birgalikda o'rganish umumiy g'oyalar va aqliy hujum orqali ijodkorlikni ilhomlantirishi mumkin.

4. O'quvchilar tanloviga keng imkoniyat yaratish:

- O'quvchilarga ularni qiziqtirgan mavzu yoki loyihalarni tanlash imkoniyatini yaratish.
  - Shaxsiylashtirilgan o'rganish ishtirok etish va motivatsiyani oshirishi mumkin.
  - 5. Ijodiy faoliyatni qo'llab quvvatlash:
    - Darsda o'quvchilarga rasm chizish, musiqa va amaliy mashg'ulotlarga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimini ishlab chiqish, uni amaliyotga tadbiq etish.
    - O'quvchilarga turli xil vositalar orqali o'zlarining ijodiy imkoniyatlarini o'rganishga imkon berish.
  - 6. O'qitishni haqiqiy hayotiy voqealar bilan integratsiyalash.
    - o'rgatayotgan kontentning amaliy, real hayotiy vaziyatlarga qanday aloqasi borligini ko'rsatib o'tish.
    - Bu o'quvchilar o'rganayotgan narsalarining dolzarbligini ko'rsatish orqali ularning qiziqishini uyg'otishi mumkin.
  - 7. Konstruktiv fikr-mulohazalarni taklif qilish.
    - O'quvchilarni faollashtirishga yordam berish uchun aniq va konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish.
    - Fikr-mulohazalar harakat, o'sish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak.
  - 8. Qiziqishni rag'batlantirish:
    - O'quvchilarni savollar berishga va ularning qiziqishlarini o'rganishga undash orqali motivatsiyani rivojlantirish.
    - Mustaqil izlanish va mustaqil o'rganish uchun vaqt ajratish.
  - 9. Texnologiyadan oqilona foydalaning:
    - Ta'lim va tadqiqot imkoniyatlarini kengaytirish uchun texnologiya va onlayn resurslarni integratsiyalash.
    - O'quvchilarga o'zlarini ijodiy ifodalash imkonini beruvchi platformalardan foydalanish.
  - 10. modellashtirish:
    - O'qitish uslubida ijodkorlik va ishtiyiq uchun namuna bo'lish.
    - O'zingizning qiziquvchanligingizni, muammolarni hal qilish va ijodiy fikrlashni namoyish etish.
  - 11. Ta'lim uslublariga moslash:
    - Har bir o'quvchi noyob ekanligini tan oling va o'qitish uslublaringizni ularning ta'lim uslublariga moslash.
    - Shaxsiy ehtiyojlarni qondirish uchun tabaqalashtirilgan ko'rsatmalar.
  - 12. Mulohaza yuritishni rag'batlantirish:
    - O'quvchilarga o'zlarining yutuqlari va o'rganish sayohatlarini baholashga yordam berish uchun jurnallar, munozaralar yoki aks ettiruvchi topshiriqlarni qo'shish.
  - 13. Kasbiy rivojlanish:
    - O'qituvchilar o'zlarining ijodiy qobiliyatlari va o'qitish usullarini takomillashtirish uchun doimiy kasbiy rivojlanishdan foyda olishlari mumkin.
  - 14. Ijodkorlikni nishonlash:
    - Sinfdagi ijodiy yutuqlarni namoyishlar, taqdimotlar yoki mukofotlar orqali tan olish va nishonlash.
  - 15. Sabrli bo'lish:
    - Ijodkorlik va qiziqish rivojlanish uchun vaqt talab etadi. O'quvchilaringiz izlanish va o'sishda sabrli bo'lish.
- Ushbu tavsiyalarni amaliyotga joriy erishda o'quvchining yosh xususiyati, ularning o'ziga xos ehtiyojlari, shuningdek ta'lim mazmuni va maqsadiga moslashtirish muhim.

Adabiyot

1. Kosov B.B. Ijodiy fikrlash, idrok va shaxsiyat. - M.: "Amaliy psixologiya instituti" nashriyoti; Voronej: NPO Modek, 1997. - 83 p.
2. Blonskiy P.P. Kichik maktab o'quvchilari psixologiyasi. - M.; Voronej: NPO Modek, 1997. - 435 p.
3. Bruner J. Kognitiv faoliyatning rivojlanishini o'rganish. - M.: Nauka, 1971. - 260 b.
4. Elkonin D.B., Dragunova T.V. Kichik maktab o'quvchilarining yoshi va individual xususiyatlari. - M.: Moskva davlat universiteti nashriyoti, 1970. - 180 p.
5. Musiychuk M.V. Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning affektiv-kognitiv modeli: Rossiya Psixologiya Jamiyatining yillik kongressining «Psixologiya va amaliyot» ma'ruzalarining tezislari. - T. 4. - Masala. 2. - Yaroslavl, 1998. - 131-132-betlar.